

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2803

יום שני ו' טבת תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק מו | עמוד היומי: ברכות לג: | דף הכולל: ב"מ מא | קנין ירושלמי: שביעית עב

דף היומי בהלכה: קפ"ח ג' - ה'.

מוסר: אהבת חסד - 'והנה המתבונן' עד 'ועל כן העצה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער לשון הרע "כתיב מות וחיים ביד הלשון" עד שער התשובה "והנה מדרגות רבות"

שמעתי פעם מאדם שהיה חולה וחלש,
ואמר "עם איז געווען גוט, און עם וועט זיין
גוט, און עם איז גוט", כלומר: היה לי טוב כל
הזמן, ויהיה לי טוב, וגם עכשיו טוב לי!

מנן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל על מידת השמחה

זיין גוט, און עם איז גוט", כלומר: היה לי טוב כל הזמן, ויהיה לי טוב, וגם עכשיו טוב לי! כי כל דעביד רחמנא לטב עביד, וכל המציאות כפי שהיא - הכל טובה.

והכרתי עוד אדם שהיה חלש וסבל ייסורים לעת זקנתו, וכששאלו אותו מה שלומו, השיב ואמר "ס' איז אזוי גוט אז בעסער קען ניט זיין", כלומר שמצבי הוא טוב כל כך שלא יכול להיות יותר טוב מזה! וזה נכון באמת, מפני שהכל בידי שמים, וכל דעביד רחמנא לטב עביד, אם כן זהו הכי טוב שיכול להיות, 'בעסער קען ניט זיין'.

ופעם היה אדם חולה וחלש שלא היה כל כך מבוגר, ושאלתי אותו איך הכוחות שלו, וכיצד הוא מצליח בלימוד, האם כמו שהיה פעם או פחות, ואמר לי שאין לשאול למה היום אינו בכוחותיו כמו פעם, אלא השאלה היא למה פעם היה יותר טוב... וגם היום מצבו טוב, כי כל דעביד רחמנא לטב עביד רק השאלה היא למה פעם היה יותר טוב, וזה באמת אינו יודע מדוע ומפני מה זכה שיהיה יותר טוב.

השמח בחלקו מצליח ומאושר

וכך עם חיים של אמונה, אדם שתמיד שמח בחלקו ושרוי במצב רוח טוב, ובפרט מי שהוא בעל משפחה, כשהוא חי באמונה ושמח בחלקו וכל הנהגתו בשמחה, גם כל המשפחה מאושרת ויש

הנה רואים בארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם, שעשרים וארבעה הדברים הראשונים מתחילים באות ב"ת, כגון בתלמוד, בשמיעת האוזן, בעריכת שפתיים וכו', ואחר כך מתחילים עוד עשרים וארבעה בלי ב"ת, המכיר את מקומו, השמח בחלקו וכו', והם בדיוק חצי כנגד חצי, עם ב"ת ובלי ב"ת, וצריך ביאור מה ההבדל בזה.

ובמדרש שמואל כתב לפרש בזה, כי הדברים המתחילים בב"ת הם הנהגות השייכות לצורת הלימוד איך ללמוד, ואילו הדברים המתחילים בה"א לא שייכים לעסק הלימוד עצמו, אלא מהות האדם באופן כללי, מה היא מהות האדם שיהא מוכשר להצלחה בתורה.

ולמשל בדברים הראשונים מוזכר 'בשמחה', ואחר כך בדברים האחרונים מוזכר 'השמח בחלקו', והם שני עניינים: הא' שעסק התורה עצמו יהיה בשמחה, בשעת העסק, ללמוד מתוך שמחה, והב' השמח בחלקו גם שלא בשעת העסק, ואין זה שייך דווקא לתורה, אלא שתמיד הוא שמח בחלקו ואינו דואג, ומרוצה מכל המצב שלו, והכל טוב לו.

השמחה בכל מצבי החיים

וכפי ששמעתי פעם מאדם מבוגר שהיה חולה וחלש, ואמר (כנראה שמע את זה ממישהו) "עם איז געווען גוט, און עם וועט

באליהו הנביא'.

שמחה ולא ליצנות

ואמרו חז"ל (ברכות לא, א) אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו וגו', אבל שמחה צריכה להיות, ורק 'שחוק' הוא חסרון והוא יותר מידי, אבל 'שמחה' מותר וצריך להיות.

ושמעתי שרבי עקיבא איגר היה פעם באיזו מסיבה, ואחד מהיושבים שם אמר בדיחה, ושאל רבי עקיבא איגר מה הוא מתכוון, והשיב שאמר בדיחה, ואמר רבי עקיבא אם כן זהו 'מושב לצים' ואינני רוצה להיות כאן, וקם והלך משם, כי לומר סתם בדיחה זהו ליצנות ומושב לצים, אבל לדבר בשמחה ובאווירה נעימה זה לא בדיחה אלא ענין אחר.

והעיקר הוא להיות שמח בחלקו, שזה דבר גדול שצריך סייעתא דשמיא וגם צריכים איזה פעולות בשביל זה, לזכות לסייעתא דשמיא להיות שמח בחלקו, ובעזרת השם נזכה כולנו להיות שמחים בחלקנו!

(מתוך דרכי החיזוק 492)

אווירה נעימה בבית, ואפשר גם לדבר בבית מעט ב'הומור', ולכנך שהכל לטובה, ובזה יש שמחה לא רק לעצמו אלא כל המשפחה שלו, ובכל מקום שהוא מגיע ונמצא, נעים להיות בחברתו. זוהי המעלה של אמונה ושל השמח בחלקו.

והשמח בחלקו שייך רק עם אמונה! ויש סיפורים ועובדות על השמח בחלקו, איזו הצלחה שיש בזה, וגם התורה נקנית בזה, והוא אחד מהדברים שהתורה נקנית בהם, שמביא להצלחה בתורה.

וכשאדם שמח בחלקו זה גם נותן כוחות נפש, ואילו עם חוסר שמחה אין כוח וכמעט שאי אפשר לעשות שום פעילות, כידוע שהעצבות גורמת לעצלות (שערי קדושה ח"א ש"ב) ושניהם תלויים זה בזה, זריזות עם שמחה תלויים זה בזה וכן העצבות והצללות תלויים זה בזה.

אלו הם ענייני ההנהגה של השמח בחלקו, וכאמור זה תלוי גם באמונה, אבל זה גם מביא לחיים מאושרים!

ויש תפילות שמתפללים על שמחה, ובברכות נישואין יש ברכה 'שמח תשמח רעים האהובים', והיא ברכה על שמחה, ובתפילה מבקשים 'שמחנו בישועתך', ובברכות ההפטרה 'שמחנו

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו בכולל יתקיימו ביום שישי ג' בטבת זביום שני ו' בטבת

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 48:

הדף היומי (שישי בלבד): בבא קמא יג. - מב:

קנין משניות (שישי בלבד): כלים ט"ז ה' - י"ז ט"ו

מבחן קנין חכמה מס' 48:

ספר אורחות צדיקים: שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה"

עד שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל"

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 22:

משנה ברורה: סימן קע"ח עד סימן קפ"ו

מוסר: אהבת חסד: חלק ג' פרק א' "איתא בגמרא" עד פרק ז' "ויש עוד דל אחד"

מבחני דף הכולל מס' 37:

הדף היומי (חמישי בלבד): בבא מציעא כב. - מא:

מבחני הבורת ש"ס מס' 15:

מסכת בבא מציעא כו. - לה:

מבחני דף היומי ירושלמי מס' 14 (שישי בלבד):

שביעית מ. - ס"ט: (בדפוס וילנא שביעית טו. "מוכר לעכו"ם בארץ" - כד: "סירוגין סירוגין")

מבחן העמוד היומי מס' 2:

ברכות יז. - לא:

מורי ורבי התכופף ולחש באוזני בנו: "בשביל זה בורא עולם הציל אותי מהשואה?"

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א על הליכותיו של הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל

האבא שם לב שבשבתות, שאז היה חוזר אתו על תלמודו, הבן לא מסביר את הגמרא כראוי. זה לא התאים לילד, שהיה ילד פיקח, מבין עניין, וכל פעם שהאבא היה מנסה להסביר לו משהו, היה אומר: "אבל הרב'ה הסביר אחרת"... הדבר חזר על עצמו שבוע אחר שבוע, והתברר מעל לכל ספק שהרב'ה הזה פשוט לא יודע ללמוד.

מצד אחד אסור לתת לילד ללמוד עקום. זה ממש לאבד אותו בידיים! מצד שני, ללכת להתלונן על המלמד בפני המנהל, זה עלול לקפח את פרנסתו של המלמד. שום דבר טוב לא יצמח מעשיית מעשה נגד הזולת. מה עושים?

הוא ניגש למלמד, ואמר לו: "אתה מלמד עכשיו פרק 'אלו מציאות'. אני כבר מזמן לא חזרתי על הפרק הזה, ואני מחפש חברותא לחזור עליו. אולי אתה מוכן ללמוד אתי פעם בשבוע? אתאים את עצמי לזמן שנוח לך, ואבוא אליך ונלמד ביחד". והם קבעו ללמוד כל מוצאי שבת...

שבוע אחר שבוע מורי ורבי היה מלמד אותו את הגמרא שהוא צריך ללמד במהלך השבוע, והלה היה בטוח שהם לומדים בחברותא, והוא אף מסייע בעדו לחזור על הגמרא שהוא מעוניין לחזור עליה... הלימוד הזה נמשך כמה שנים!

שווה לעשות הכל כדי לרכוש מיליארדים! כדי שהילדים יגדלו תלמידי חכמים, מבלי לפגוע באף יהודי בדרך! כל השאר מתגמד לעומת זה.

עלינו להשכיל לנצל את הזמן היקר כדי לעשות ממנו זהב, ולא כדי לאסוף בו גרוטאות.

(מתוך מאמר נרחב בגליון 'לקראת שבת ויגש')

זיכני בורא עולם, אחרי שנים של עמל, להוציא לאור את הספר "ואוותר אני לבדי" על תולדות חייו והליכותיו של מורי ורבי פנחס שרייבר זצ"ל. אציין משפט אחד שאמר, שהוא בעצם משפט מפתח המבטא את תמצית חייו.

היה זה אחרי שקנה דירה לאחד מילדיו שהתחתן. לאחר שהבן נכנס לדירה הוא הזמין את ההורים ובני המשפחה הקרובים לבוא לראות אותה. כולם הגיעו, מלבד האבא. שאל אותו בנו: "אבא! לא מעניין אותך לראות את הדירה שקנית מהכסף שלך? הלא טרחת רבות, עמלת ויגעת, עד שקנית אותה!" מורי ורבי התכופף ולחש באוזני בנו: "בשביל זה בורא עולם הציל אותי מהשואה?"

במשפט הזה הוא בעצם אמר את הכל. קיבלתי חיים במתנה. כשכולם נכחדו - אני נשארת. לבזבז את החיים בשביל לראות דירה? - בשום פנים ואופן לא! נכון, שילמתי עליה סכום נכבד, אבל כל זה פרוטות לעומת החיים עצמם! בחיים אפשר לרכוש מיליארדים - למה לבזבז אותם על פרוטות?

מצד אחד אסור לתת לילד ללמוד עקום. זה ממש לאבד אותו בידיים!

סיפור נוסף על מורי ורבי הרב שרייבר זצ"ל: הוא זכה ב"ה לבית שגדלו בו אריות. בנים תלמידי חכמים, מופלגים בתורה. אף אחד לא שאל אותו מה היה הסוד לזכות הגדולה הזאת, והוא בעצמו גם לא דיבר על כך, אבל לנו מותר ללמוד דוגמית ממעשיו, שלדעתי משקפת המון. כשהבן הגדול שלו התחיל ללמוד גמרא, פרק "אלו מציאות",

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

שאל רבי חיים שמואלביץ את חתנו: "מה אתה רואה בכוס הזו?" השיב רבי רבי יצחק אזרחי בפשטות: "תה". הניד רבי חיים בראשו, ושאל שוב: "מה יש בכוס?"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הנפלא, רחב הידים, את הגלים המתנפצים על החוף ומלככים את גרגרי החול הזהובים. אך הסבא ראה למול עיניו את הקדוש ברוך-הוא! את הפנימיות שטומן בחובו הים, ולא את המעטה החיצוני". עשו לא רואה מעבר לשכבה החיצונית מאומה. הוא רואה את הצבע, וכבר מגדיר את הדבר על פי צבעו - התבשיל הזה עבורו הוא: "האדום האדום הזה!"

אכן, האדום הינו צבע בולט מאד, ולכן נחשב גם כצבע הנוגד את מידת הצניעות; אבל כמו שכל אחד מבין, האדום אינו אלא צבע, מראית עין שאין בה ממש - הכל הוא חיצוניות בלבד.

זהו למעשה שורשו של היצר הרע ושל כל תחבולותיו. הוא מפתה את האדם על ידי דמיונות, ובאמצעות דברים שעיון קל בהם יגלה שאין בהם ממש.

כמובן, כל אחד לפי דרגתו, ואיש ואיש לפי מעללו; לתלמיד חכם הוא יבוא באמצע הלימוד, ויסביר לו בטעמים וסברות לרוב מדוע עליו להפסיק כעת מן הלימוד לצורך דבר מצווה שאין חשוב ממנו. אל האדם הקובע עיתים לתורה, הוא יגיע עם שכנוע שרק היום ביטול השיעור היומי זהו קיומה, כי העיסקה שהוא יפסיד לא תחזור עוד לעולם. גם אצל האדם הפשוט שמתמודד עם נסיונות הוא יתארח דרך קבע, ויצייר לו בצבעים זוהרים את גודל העונג והכיף הצפוי לו אם רק יכנע לתאוה פלונית.

הצד השווה שבכולם, שאם חלילה נופל האדם בפח ושומע לקול יצרו, מיד לאחר מכן הוא יגלה שכל הדחיפות, הבהילות והדברים החשובים שלא יחזרו - הכל היה דמיון ותו לא. שום דבר לא היה נחוץ באמת, כל הטענות והשכנועים היו כיסוי אדום ובוהק שאין תחתיו מאומה.

(מתוך אוצרותיהם אמלא)

הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א בתוך דבריו סיפר, שפעם הוא למד עם חותנו הגדול הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר ובמהלך לימודם נכנסה הרבנית והניחה לפני רבי חיים כוס תה חם.

שאל רבי חיים את חתנו: "מה אתה רואה בכוס הזו?" השיב רבי יצחק בפשטות: "תה". הניד רבי חיים בראשו, ושאל שוב: "מה יש בכוס?" תמה רבי יצחק, וניסה שוב לפרט: "מים חמים, סוכר ותמצית תה. מה עוד?" והציע: "אולי אפנה לרבנית לשאול מה עוד הניחה כאן?"

"לא!" דחה רבי חיים: "אני יאמר לך מה יש כאן בכוס! בכוס יש את הלב של הרבנית!"...

הגאון רבי אליעזר פלצינסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'בית אריה', התבטא פעם: "אצל הגאון ה'רוגוט'ש' זצ"ל, היה כל דבר בעולם נראה מעינים של תורה: כאשר ראה שולחן, לא היה זה 'שולחן' כי אם 'כלי', האם הכלי הזה מקבל טומאה?... האם הוא נחשב לפשוטי כלי עץ?..."

הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר, סיפר לי שהתלווה פעם אל הסבא הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל', בנסיעתו לים על פי פקודת הרופאים לצורך בריאותו. והנה כאשר הם ישבו מול הים, בצורה רגועה ונינוחה, והאוויר הצח מנשב עליהם בעדינות, הוא סבר לתומו כי זה הזמן לפתוח עם הסבא בשיחה בענייני העולם, לשוחח עימו מעט על דא ועל הא, ולהשכיל מה'שיחת-חולין של תלמידי חכמים' שלו.

אך מיד כשהחל לומר דבר מה, עצר אותו רבי שמואל אהרן ואמר לו: "בבקשה ממך, הבה נשוחח מאוחר יותר. כעת אני מתבונן בדברי חז"ל (מנחות מג, ב): "התכלת דומה לים, ים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכיסא הכבוד".

רבי בנימין אמר לי בהתפעלות: "אני ראיתי למול עיני את הים

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

רגע לפני שהגעתי אל דלת היציאה - נעל חייל גרמני את הדלת. אימה לפתח את לבי; אמי ממתינה לשובי, ואני 'תקוע' בקרונ של הגברים, מבלי יכולת לצאת!

הרב חנניה צ'ולק בסיפור מיוחד של הצלה שסיפר מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

אימתניים. כשאמי אמרה לי ללכת לקרון השני כדי למסור לאבא את התפילין - פחד מוות מילא את לבי. אבל אם אמא מבקשת - אין בחירה, חייבים לשמוע לה! יש כאן גם כבוד אם - לשמוע בקול אמא, וגם כבוד אב - להביא את התפילין לאבא, כדי שיוכל לקיים מצות הנחת תפילין.

לקחתי את התפילין ורצתי במהירות לקרון של הגברים. כל האזור שרץ חיילים נאציים, בידם האחת רובה, ובשנייה אוזנים ברצועת הכלב. העובדה שילד קטן רץ מקרון לקרון לא מצאה חן בעיניהם, והם התנפלו עליי בצווחות. חמקתי במהירות לתוך הקרון של הגברים, מסרתי את התפילין לאבא ומיד פניתי לאחור לכיוון היציאה מהקרון כדי לחזור לאמא, אולם רגע לפני שהגעתי אל דלת היציאה - נעל חייל גרמני את הדלת. אימה לפתח את לבי; אמי ממתינה לשובי, ואני 'תקוע' בקרון של הגברים, מבלי יכולת לצאת! לא ידעתי אז כי היתה זו הפעם האחרונה בה ראיתי את אמי, אחיותיי ואחי הקטנים. הם נשלחו למשרפות באושוויץ ונעקדו על קדוש ה'. ואילו אני, למרות שלפי גילי הצעיר הייתי אמור להיות אתם, נשארתי במשך שנות המלחמה לצד אבי. תלאות רבות ונוראות עברו עלינו, אך בחסדי שמים שרדנו את התופת ונותרנו בחיים. את נס ההצלה שלי אני תולה בזכות מצות כבוד אב ואם שלי. כשאמי בקשה להעביר לאבי את התפילין - מילאתי את רצונה מבלי לשאול שאלות. אם הייתי מנסה להתחמק מן השליחות - לא הייתי זוכה לספר את נס הצלתי כעת... (שש באמרתך)

(מתוך עלונו של הרב חנניה צ'ולק ויגש תשפג)

"אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלך גם עלה..."

סיפר מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מעשה אשר סיפור יהודי ניצול שואה לצאצאיו: "כידוע לכם, ניצול שואה הנני. בתקופת השואה הייתי נער צעיר, וכשהגיעו הגרמנים לעיירה שלנו, הם פקדו על כל היהודים לארו מזוודה ובתוך שעתים להתקבץ בכיכר העיירה, אוי לו למי שיאחר! כולם מיהרו לארו מזוודה ולמלא אותה בדברים הנחוצים לדרך, ולאחר מכן התאספנו בכיכר העיירה, כפי שנצטוונו. הגרמנים החלו להפריד בין בני המשפחה: לקרון אחד הוכנסו האבות והבנים, ולקרון השני הוכנסו האימהות, הבנות וכן הילדים הקטנים.

אז עוד לא ידענו לשם מה נועדה הפרדה זו, ואף לא ידענו לכנות אותה בשמה - סלקציה. אין לתאר את הבכיות הנוראות של האימהות והילדים הקטנים שהופרדו מהאבות ומהבנים הגדולים. אותם אלו שהתעקשו להישאר יחד, הוכו באכזריות על ידי החיילים הגרמנים והופרדו בכוח. אבי נאלץ להיפרד מאתנו והוכנס לקרון של הגברים. אני הייתי ילד קטן, והוכנסתי לקרון יחד עם אמי, אחיותיי ואחי הקטנים. עוד מעט הקרונות יינעלו ונצא לדרך בלתי נודעת... ואז, ברגע האחרון, נזכרה אמא שהתפילין של אבא נמצאות במזוודה שלה.

היא שלפה במהירות את התפילין מתוך המזוודה, מסרה לי אותן ואמרה: 'רוץ לקרון של הגברים ומסור את התפילין לאבא'. "אימה עמדה באוויר. כל העת נשמעו צעקותיהם ואיומיהם של הגרמנים, שריקות כדורי רובה ונביחות מפחידות של כלבים

"ראיתי בחוץ ששכני בונה ומרחיב את דירתו, התמלאתי שמחה כה גדולה והיא הרחיבה את ראותי, עד שכבר לא נזקקתי לאוויר הצח..."

השיחה שנאמרה בעקבות נעלי הילדים בפתח חנות הסנדלר

נפש הזולת ופורטת על מיתרי אהבת הבריות... כפי שמסופר בספר 'מח ולב'!
היה זה כאשר עבר ליד חנותו של סנדלר, בחוץ עמדו לייבוש

מאת: הרב ישראל ליוש

ה'עין טובה' של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, יחד עם רגשות נפש טהורות, יצרו את המחשבה והתובנה המרגישה את

עם ליבו של השני, אף אם זה מלאכים ואף אם זה גן עדן, אפשר לומר על זה 'לא טוב'!..."
 הגמ' אומרת על הפסוק 'ובני בנימין... מופים וחופים...' "הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי"
 הצער של 'הוא לא ראה בחופתי' מובן, אך מה הצער ב'ואני לא ראיתי בחופתי' - שאל רבי חיים שמואלביץ.
 אלא, כשאי אפשר להשתתף בשמחת השני, זו צרה שראוי להנציח אותה בשם...

הגאון רבי נח פלאי זצ"ל היה חולה במחלת האסטמה, ומידי פעם כאשר היה נתקף בקוצר נשימה, היה יוצא לשאוף אויר בחוץ, וכעבור זמן מה היה שב לתלמודו.
 פעם אחת נתקף בקוצר נשימה, כהרגלו יצא לשאוף אויר, וכעבור זמן מועט כבר נכנס לביתו... שאלו אותו בני ביתו: מדוע מיהרת להיכנס?
 "ראיתי בחוץ ששכני בונה ומרחיב את דירתו, התמלאתי שמחה כה גדולה והיא הרחיבה את ראותי, עד שכבר לא נזקקתי לאוויר הצח..."

נעלי ילדים קטנות וחמודות. רבי חיים עצר לידן והתבונן... בשיחת המוסר הקרובה גילה לבני הישיבה את המחשבה הטהורה שעברה אז במוחו, יותר נכון, בליבו...
 התבוננתי בנעליים הקטנות והחמודות... חשבתי בליבי על הילד הרך העובר ברחוב, מתבונן בנעליים וחומד אותן בליבו...
 אך מחירן היה יקר... "יום יבוא וירווח לנו ואוכל לקנות לך את הנעליים..." הבטיחה האם לילדה החמוד והחומד...
 היום המיוחל הגיע... בלב פועם משמחה מודד הילד את הנעליים על רגליו הקטנות... האם הרחומה עומדת מן הצד ומתבוננת בהתרגשות בשמחת בנה היקר... שמחה כה עצמה, אין לתאר ואין לשער...
 מה מרגיש אב ברגע כזה, אני עוד זוכר... אך מה מתחולל בלבה של אם, איני יכול לצייר... אבל דבר אחד אני יכול... אני יכול להשתתף בשמחתה...
 ורבי חיים המשיך את שיחתו ואמר: כאן בעולם הזה יש לב של אם אוהבת... שם בגן עדן כבר לא מרגישים את הזולת...
 על אדם הראשון בגן עדן נאמר: 'לא טוב היות האדם לבדו', מדוע? מה היה חסר לו שם? הוא היה במחיצת מלאכים שהיו צולים לו בשר ומוזגים לו יין, האם לזאת יקרא 'לבדו'?
 "למלאכים אין לב..." - זעק רבי חיים - "כשאי אפשר להשתתף

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מה כתב החפץ חיים במכתב לאשתו?

בבא קמא דף מ"ז

ולא ישמרנו

ללמוד בפרישות בעיר הסמוכה ווסילשוק. פעם הוא פגש עגלונים מראדין וביקש מהם למסור מכתב דחוף לאשתו. העגלונים שהיו סקרנים פתחו את המכתב ומה השתוממו לקרוא בו שהוא מזהיר את אשתו שלא תיתן לפרה לצאת ביום השוק לרחובות העיר, כי ביום זה עוברות שם הרבה עגלות של נכרים והפרה עלולה לאכול מהן קצת תבן או קש, והיות שבן נח אינו מוחל אפילו על פחות משווה פרוטה הם עלולים להיכשל בעוון גזל.

(קהילתנו)

כנהוג בעיירות השדה, החזיק ר' ישראל מאיר פרה בביתו, לשם אספקת חלב, וכך נזדמנו לפניו הלכות רבות בענייני נזיקין שמצא מקום להיזהר בהן. הוא בחר לכתחילה פרה כזו שאיננה מועדת להזיק, והוא עצמו היה מטפל בשמירתה בלילה, היה בודק תמיד אם הדלת סגורה כראוי שלא תצא ותזיק, וביום שנמסרה לרועה, היה מזהיר שישגיחו עליה שלא תדרוך ולא תרעה בשדות אחרים. פעם יצא לדרך ושכח לצוות את בני ביתו שיקפידו בשמירתה, ושלה שליח מיוחד להזהירם על כך.

באותה תקופה, עזב ר' ישראל מאיר לזמן ידוע את ביתו, וישב

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

האם אומרים 'מלך' ב'יעלה ויבוא' בברכת המזון?

ויבוא' הנאמר בתפילת 'שמונה עשרה'. ולא נהגו כן, משום ש'יעלה ויבוא' הוא ענין בפני עצמו, ואינו חלק מנוסח הברכה, ולכן ניתן להזכיר בו מלכות. וראה במקורות. ויש שכתבו, שבראש השנה לכל הדעות לא ידלג על המילה 'מלך', מפני שכל התפילות ביום זה מיוסדות על ענין מלכות שמים. [שו"ע קפח, ג, ומשנ"ב ה-ו; בו"מ דרשו, 3]

בברכה השלישית שבברכת המזון מזכירים את מלכות בית דוד, ולכן אין מזכירים בה את מלכות שמים, כיון שאין זה ממידת דרך ארץ להזכיר את מלכות שמים ומלכות בשר ודם יחד, כביכול הן שוות. ויש אומרים, שמסיבה זו יש לדלג באמירת 'יעלה ויבוא' - בברכת המזון - על המילה 'מלך', ולומר: "כי א"ל חנון ורחום אתה"; במקום: "כי א"ל מלך חנון ורחום אתה" שבנוסח 'יעלה

האם לברכת המזון יש נוסח מיוחד לשבת מלבד התוספת של 'רצה'?

ציון בבנין ירושלים". ונחלקו הפוסקים, אם מותר לפתוח בנוסח של רחמים ולסיים בנוסח של נחמה, ולהיפך, או שצריך שהחתימה תהיה זהה לפתיחה. ולדעת השולחן ערוך, יש לומר את אותו הנוסח הן בחול והן בשבת; ולדעת הגר"א, בחול יאמר נוסח של רחמים, ובשבת - נוסח של נחמה [שו"ע קפח, ד, ומשנ"ב ז-י]

לברכה השלישית שבברכת המזון יש שני נוסחים לפתיחתה: האחד, של בקשת רחמים - "רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך.."; והשני, של בקשת נחמה - "נחמנו ה' אלקינו בירושלים עירך ובציון משכן כבודך...". ושני נוסחים מקבילים יש לחתימת הברכה: האחד, "בונה ירושלים", ויש אומרים - "בונה ברחמי ירושלים"; והשני, "מנחם

מי שאמר 'רצה' ו'יעלה ויבוא' בברכת 'נודה לך' - האם יצא ידי חובה?

ובשבת שחל בה יום טוב וכיוצא בו - לכתחילה, יאמר תחילה 'רצה' ואחר כך 'יעלה ויבוא'. ואם התחיל לומר 'יעלה ויבוא' - יש אומרים שיפסיק ויאמר 'רצה'; ויש שנראה מדבריהם שלא יפסיק, ויאמר 'רצה' לאחר 'יעלה ויבוא'. ויש מי שכתב, שאם כבר הזכיר את היום, כגון שאמר "ראש החודש הזה", לכל הדעות לא יפסיק [שו"ע קפח, ה, ומשנ"ב יב-יג; בו"מ דרשו, 7]

בשבת מוסיפים בברכת המזון 'רצה' והחליצנו; וביום טוב, חול המועד וראש חודש, מוסיפים 'יעלה ויבוא'. ומפני שיש באמירות אלו בקשת רחמים, קבעו חכמינו ז"ל לאומרן בברכה השלישית שבברכת המזון, שעניינה בקשת רחמים, ולא בברכה השניה, שעניינה הודאה. ואם אמר 'רצה' ו'יעלה ויבוא' בברכה השניה, לא יצא ידי חובה, וצריך לשוב ולאומרן במקומן.

* נושא הברכה השניה שבברכת המזון הוא ההודאה על נתינת הארץ לישראל; ומזכירים בה את את ברית המילה והתורה, משום שעל ידן ובזכותן ניתנה הארץ לישראל.
* מי לא הזכיר בברכה השניה שבברכת המזון את ארץ ישראל, ברית המילה, או התורה - יש אומרים, שיחזור לתחילת ברכת המזון, ויש אומרים, שיחזור רק לתחילת הברכה. ואשה לא תחזור.
* שלוש הברכות הראשונות שבברכת המזון הן מדאורייתא, והרביעית - מדרבנן. וכדי להבדיל ביניהן, נהגו שהמברך עצמו עונה 'אמן' על ברכתו לאחר הברכה השלישית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

באיזה פסוק נרמז מנהג הגבהת הידים בשעת הנטילה?

בספר ישעיהו: "וַיִּנְטְלֵם וַיְנַשְׂאֵם" - נטילת ידים יחד עם נשיאת ידים. וכן כתוב בספר תהילים: "שָׂאוּ יְדֵכֶם קִדְשׁ וּבְרַכּוּ אֶת ה'". ועל פי דברי האריז"ל וחכמי הקבלה, יש להגביה את הידים עד כנגד הפנים.

[משנ"ב קסב, ט, ושעה"צ יד; בו"מ דרשו, 8 (בהרחבה ע"פ המקור)]

בשעת נטילת ידים ראוי להטות את האצבעות וכף היד כלפי מעלה, משום שבצורה זו המים מגיעים בקלות לכל שטח היד. ובזמננו, ששופכים רביעית ויותר בבת אחת על כל יד (ונוטלים עד לנקודת חיבור כף היד לזרוע), אין חובה להותיר את הידים במצב זה לאחר שפיכת המים; אולם, על פי הקבלה ראוי להגביהם. ובגמרא הסמיכו את ענין הגבהת הידיים בנטילת ידים, על הכתוב

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה